

Nr 36.

Ankom till riksdagens kansli den 16 mars 1937 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om upprättande av en lånefond för rationalisering av mindre jordbruk.

(1:a avd.)

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 134 av herr *Björkman, Gustaf, m. fl.* samt II: 177 av herr *Janson* i Frändesta *m. fl.*, vari hemställt, att riksdagen måtte besluta att upprätta en lånefond, förslagsvis benämnd »Rationaliseringsfonden för mindre lantbruk» och till fondens förfogande ställa ett belopp av 500,000 kronor att utgå av lånemedel samt att till gäldande av med fondens verksamhet förenade omkostnader anslå ett reservationsanslag å 10,000 kronor.

Beträffande de skäl, som åberopats till stöd för denna framställning, hänvisas till motionerna.

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 januari 1937 har chefen för jordbruksdepartementet den 6 februari 1937 till utredningsmän för att verkställa *utredning* och avgiva förslag rörande *vissa åtgärder till lättande av arbetsförhållandena inom det mindre jordbruket* tillkallat professorn vid lantbrukshögskolan *P. L. Nanneson, Ultuna*, tillika ordförande, ingenjören *Nils Henrik Berglund, Ultuna*, ledamoten av riksdagens första kammare, lantbrukaren *Alfred Andersson, Bussjö*, ledamoten av riksdagens andra kammare, agronomen *Stig Janson, Sparreholm*, samt lantbrukaren *Fritiof Karlsson, Nöttja*.

Ur direktiven till denna utredning må här återgivas följande.

Det torde förhålla sig så, att i flertalet fall brukaren av mindre jordbruk och dennes familj — i stor utsträckning till följd av avsaknaden av arbetsbesparande maskiner och redskap — hade att bedriva sin verksamhet under strävsamma och tyngande förhållanden. Med hänsyn härtill syntes det departementschefen önskvärt, att jämväl denna kategori av jordbrukare bereddes möjlighet att komma i åtnjutande av de fördelar, som användandet av dylika maskiner och redskap erbjöde. Departementschefen ansåge, att staten icke borde undandraga sig att därutinnan lämna sin medverkan i en eller annan form. En utväg i sådant avseende syntes vara, att staten inrättade en särskild lånefond, varifrån lån på lämpliga villkor tillhandahölles åt sådana sammanslutningar av brukare utav mindre jordbruk, vilka sammanslutningar bildats med ändamål att åstadkomma inköp för gemensamt bruk av lantbruksmaskiner. Därvid avsåges närmast maskiner och redskap för jordbearbetning, sådd och skörd. En förutsättning för låns erhållande

ansåge departementschefen böra vara, att föreningarna organiserades efter vissa särskilda regler.

I samband härmed borde även undersökas, om och i vad mån åtgärder borde vidtagas i syfte att underlätta åvägabringandet av förbättrade förhållanden inom det mindre jordbruket även i andra hänseenden. Departementschefen syftade därvid närmast på att bostaden till det mindre jordbruket många gånger icke möjliggjorde tillgodoseende av vissa enkla hygieniska och sanitära krav, något som torde vara ägnat att göra särskilt det kvinnliga arbetet i hemmet onödigt betungande och mindre trivsamt. Främst gjorde sig därvid avsaknaden av vatten- och avloppsledningar gällande. Men det påtalade förhållandet sammanhänge även med själva bostadsinredningens beskaffenhet. I ena som andra avseendet torde erfordras förbättringsåtgärder, som det i allmänhet icke låge i småbrukarnas förmåga att utan någon hjälp realisera. Detta skulle ock gälla i fråga om ladugårdarnas ändamålsenliga anordnande.

Utskottet.

Utskottet delar motionärernas uppfattning, att åtskilligt torde kunna vidtagas från det allmännas sida för att rationalisera det mindre jordbruket. Som av det föregående framgår, är denna fråga numera föremål för utredning. I samband härmed torde jämväl lämpligheten av de åtgärder, motionärerna föreslagit, prövas. Innan resultaten av utredningen föreligga, anser sig utskottet emellertid ej böra tillstyrka särskild åtgärd från riksdagens sida till främjande av förevarande syfte.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att motionerna I: 134 och II: 177 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 16 mars 1937.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm, Carl Eriksson, Granath, Gabrielsson, Alfred Andersson, Jacob Hansson, Hakon Sylvan* och *Gottfrid Karlsson*; samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Uppmälby, *Uddenberg, Hedlund* i Häste, *Olsson* i Rödningsberg, *Gustafson* i Vimmerby, *Andersson* i Löbbo, *Carlström* och *Gustafson* i Kasenberg.